

97 . Chișoda | Comuna: Giroc | Județ: Timiș | Punct: Livezi | Anul: 2022

Anul: 2022

Cod RAN: 155332.01

Perioade: Preistorie, Antichitate

Epoci: Neolitic târziu, Eneolitic, Epoca romană, Epoca post-romană

Autori: Andrei Georgescu, Dan Ciobotaru, Dragoș Diaconescu, Andrei Bălărie, Adrian Ardelean, Adriana Sărășan, Ștefan Popa, Bogdan Calotă, Rareș Muntean, Ionuț Marteniuc

Instituții: Muzeul Național al Banatului - Timișoara, Muzeul Național al Banatului - Timișoara, Muzeul Național al Banatului - Timișoara, Muzeul Național al Banatului - Timișoara, Muzeul Național al Banatului - Timișoara, Muzeul Național al Banatului - Timișoara, Muzeul Național al Banatului - Timișoara, Muzeul Național al Banatului - Timișoara, Universitatea de Vest, Timișoara

Nr. autorizație: 410

Data autorizației: 2022-06-22

Cercetarea arheologică preventivă de la Chișoda, com. Giroc, jud. Timiș Punct: Livezi

Raport

Cercetarea arheologică preventivă de la Chișoda-Rossini Sleeve, a vizat două obiective arheologice, ambele incluse în Lista Monumentelor Istorice: Chișoda-Valul Roman (TM-I-s-B-06058) și Chișoda-Livezi (TM-I-s-B-06057).

2. Așezarea neolitică de tip tell din punctul Livezi

Cercetarea arheologică preventivă din cadrul acestei lucrări a fost demarată în primul rând datorită faptului că suprafața proiectată pentru construirea halei suprapunea ductul Valului Roman și doar în al doilea rând pentru că se afla în aria de protecție a sitului neolitic din punctul Livezi. Prospekția magnetometrică a suprafeței de cercetat precum și demararea săpăturii arheologice au demonstrat că situl neolitic era mai mare decât fusese delimitat anterior. Prospekția magnetometrică la scară mare (22 ha măsurate) au demonstrat că suprafața așezării neolitice era mai mult decât dublă comparativ cu estimările precedente.

Astfel, suprafața cercetată este amplasată VNV comparativ cu cea a sitului neolitic surprinzând în totalitate sistemul de împrejmuire/fortificare al acestuia. Toate cele 6 șanțuri ale acestui sistem (cinci vizibile pe planul magnetometric) au fost identificate și cercetate prin săpătură arheologică. Acestea au fost numerotate, dinspre exterior spre interior C.11, C.14, C.32, C.22, C.180 și C.500.

Relațiile stratigrafice observate între diferitele categorii de complexe și șanțurile sistemului defensiv au putut să ne ofere câteva repere solide în ceea ce privește evoluția teritorială a așezării preistorice. Astfel cel mai timpuriu dintre aceste șanțuri este cel dispus cel mai aproape de zona centrală a așezării, în speță C.500. Urmează apoi o redimensionare importantă a așezării marcată de amenajarea șanțului C.32, urmată de o înlocuire a acestuia, în mod clar pe aceeași parametrii spațiali de șanțul C.14.

Urmează apoi o primă etapă de constrângere a suprafeței sitului dată de ductul șanțului C.22, șanț care taie în mod evident gropile de stâlpi ale structurilor de locuit cele mai apropiate de gardul menționat mai sus. O altă etapă, ultimă de reorganizare teritorială a așezării neolitice este dată de elaborarea șanțului C.180, de departe cel mai impunător din această categorie de complexe arheologice. Acesta era vizibil, din perspectivă arheologică, de la același nivel (-0,40 m) ca și șanțurile valului roman. Cel mai probabil locuința de suprafață C.4 este parte din etapa contemporană cu momentul în care șanțul C.180 era în funcțiune.

Putem propune o dezvoltare a așezării neolitice în mai multe etape, pe baza evoluției sistemului defensiv/de împrejmuire:

1. etapa marcată de șanțul C.500, cu cea mai mică dezvoltare spațială
2. etapa marcată de șanțul C.11, când situl are cea mai mare suprafață (?)

3. prima etapă de constrângere cu două sub-etape, marcate în ordine cronologică de la vechi la nou de șanțurile C.32, C.14.

4. o a doua etapă de constrângere marcată de șanțul C.22

5. ultima etapă de configurare a arealului așezării marcată prin șanțul C.180.

Esențiale în cadrul observațiilor făcute sunt și aspecte care țin de un model comportamental extrem de interesant al comunității neolitice de la Chișoda care amenajează/sapă un număr mare de gropi de împrumut în această zonă, pe care mai apoi, cel mai probabil din rațiuni care pot fi legate și de securitatea fizică a membrilor săi, le transformă în gropi de depozitare deșeuri menajere. Relațiile stratigrafice între gropile mari cu cele de stâlp și cu șanțurile neolitice, ne arată că acest comportament a fost o permanență în viața comunității neolitice de aici. Același lucru se poate spune și despre cele mai multe așa-zise structuri de chirpic, care erau în fapt redepozități ale unor resturi constructive incendiate, undeva înspre marginea așezării.

Un alineat este imperios necesar să fie dedicat descoperirilor funerare făcute cu ocazia cercetărilor de la Chișoda. În număr de trei, toate aparțin în mod cert epocii neolitice. Prima dintre ele face parte din categoria depunerii defunctului într-un complex adâncit folosit în mod special la depozitarea resturilor menajere, mai precis complexul C.100. Cea de-a doua descoperire cu caracter funerar este un mormânt de inhumatie a unui copil depus într-o groapă (C.376) de formă rectangulară cu colțurile rotunjite. Groapa mormântului a fost tăiată/suprapusă de o groapă de stâlp (C.377), aspect care a dus la deranjarea ușoară a poziției anatomice a scheletului, în mod special în zona pieptului. Orientarea scheletului este NE-SV, în poziție chircită depus pe partea stângă. În zona pieptului și a oaselor mâinii au fost descoperite mărgelile cilindrice manufacturate din cochilie de scoică din specia *Spondylus Gaederopus*. La picioarele defunctului, a fost depus un vas de tip amforetă cu două toarte plasate diametral opus, pe linia de demarcație a corpului vasului de gâtul de formă tronconică. Ultima descoperire din această categorie a fost etichetată cu codul C.789, fiind tot un mormânt/depunere funerară de inhumatie. Acesta a fost inhumat/poziționat în solul cenușiu dens ce constituia pe tot arealul investigat de noi partea superioară a solului steril din punct de vedere arheologic ce are, probabil, origine aluvială, eveniment petrecut înainte de stabilirea aici a locuirii neolitice. Scheletul avea orientarea NE-SV, fiind depus în decubit dorsal cu brațele flexate puternic din cot astfel că mâinile ajung să își atingă umerii.

Este clar însă că o mare problemă deja prezentă după mai bine de 100 de ani de cercetări ce au vizat cultura Vinča nu a putut fi rezolvată nici la Chișoda chiar și prin cercetarea unei suprafețe destul de consistente de 4800 m², mai exact lipsa (cu două mici excepții) necropolelor ce pot fi arondate acestei culturi arheologice. Descoperirile funerare de la Chișoda nu sunt contemporane între ele, iar elementele ce țin de ritualul de înmormântare sunt diferite de la caz la caz.

Informații suplimentare online

[Raportul 7030 din cronica.cimec.ro](http://raportul7030.din.cronica.cimec.ro)

[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](http://localizare.pe.harta.folosind.mapserver.cimec.ro)
